

Asia: VN/21836/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Lausuntopyyntö

2. Strategian lähtökohdat

Lausuntopyyntö luonnoksesta kansalliseksi luonnon monimuotoisuusstrategiaksi 2035

Ympäristöministeriö on pyytänyt lausuntoa vuoteen 2035 ulottuvasta kansallisesta luonnon monimuotoisuusstrategiasta, jolla tavoitellaan luontokadon pysäyttämistä ja luonnon monimuotoisuuden kehityksen kääntämistä elpymisuralle. Strategia vastaa pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman tavoitteeseen pysäyttää luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen Suomessa sekä saavuttaa YK:n biodiversiteettisopimuksen tavoitteet. Suomen Akatemia (jatkossa: Akatemia) kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa kansallisen luonnon monimuotoisuusstrategian päivitykseen.

Ympäristöministeriön johdolla laadittu kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia 2035 on erittäin ajankohtainen ja hyvin laadittu. Luonnon monimuotoisuuden väheneminen on ilmastonmuutoksen ohella yksi aikamme suurista globaaleista haasteista. Vastuu luonnon monimuotoisuuden säilymisestä, luonnonvarojen kestävästä käytöstä ja yhteisestä elinympäristöstämme kuuluu meille kaikille.

Nyt julkistettava monimuotoisuusstrategia tulee luomaan huomattavaa näkyvyyttä EU:n suuntaan ja strategiassa luetelluilla toimenpiteillä tulee olemaan globaalia vaikuttavuutta, koska tavoitteet on laadittu niin, että ne osaltaan vastaavat Suomen veloitteisiin sekä kansainvälisissä sopimuksissa että EU:ssa. Monimuotoisuusstrategia 2035 on myös huomattavasti kunnianhimoisempi kuin aiempi biodiversiteettistrategia (2013-2020), joka ei johtanut riittävän tehokkaalle kehityspolulle.

Akatemia näkee erittäin hyvänä asiana sen, että tarve luontokadon juurisyiden selvittämiselle sekä koko yhteiskuntaa koskevan kestävyysmurroksen aikaansaaminen ovat strategiassa näkyvästi esillä.

Koska luontokato ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen koskee koko yhteiskuntaa aina yksittäisistä kansalaisista aina valtiotasolle asti, on hyvä, että strategian valmistelussa ovat olleet mukana oleelliset julkiset tahot ja, että strategian toteutustapa on ollut tehokas, esimerkkinä tästä järjestetyt työpajat. Erinomaista, läpinäkyvää hallintotapaa noudattaa myös se, että julkiset lausuntopyynnöt on toimitettu kaikille Suomen kunnille ja että lausuntoja voivat antaa muutkin kuin jakelussa mainitut.

s. 11, kohta 2.2 Suomi on sitoutunut luontokadon pysäyttämiseen:

Luontotyyppien suojelu ja niiden uhanalaistumisen pysäyttäminen ovat erinomaisia ja kannatettavia tavoitteita. Tässä yhteydessä olisi hyvä mainita, että indikaattorilajien seuraaminen pidetään tässä mukana.

s. 18, kohta 2.5 Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää oikeudenmukaiseksi koettua kestävyysmurrosta:

Olisi hyvä mainita, että luotaessa koko yhteiskunnan läpäisevää kestävyysmurrosta, korkean tason määrätietoinen ohjaus ja koordinaatio tulevat olemaan tärkeässä roolissa.

3.1 ja 3.2 Pää tavoite ja tarkemmat tavoitteet

-

3.3 Luonnon tilan tavoitteet

s. 34, kohta 3.3.4 Ekosysteemien toiminnan turvaaminen ja parantaminen:

Osiossa todetaan että 'Maatalousmaiden osalta tavoitteeksi asetetaan maatalousmaan hiilitaseen parantaminen'. Osion alla voisi tavoitteissa mainita erikseen myös metsien hiilivarannosta huolehtimisen, koska viimeisimmän tiedon mukaan Suomen metsien hiilensidonta on kääntynyt laskuun niin, että maankäyttösektorista on kokonaisuudessaan tullut päästölähde.

3.4 Suojelu ja ennallistaminen

-

3.5 Paineiden vähentäminen ja juurisyihin vaikuttaminen

Sivu 59, alakohta 3.5.7 Luonnon monimuotoisuuden tilan seuranta, arviointi ja tutkimus:

On erinomaista, että strategiassa todetaan, että korkeatasoisen luonnon monimuotoisuutta koskevan perustutkimuksen lisäksi tutkimusrahoitusta on suunnattava laajaan tieteidenväliseen yhteistyöhön kestävyysmurroksen mekanismien, niihin liittyviin tietoaukkoihin ja ohjauksen ymmärtämiseksi sekä luonnon elpymistä edistävien yhteiskunnallisten ratkaisujen tunnistamiseksi.

Sivu 53: On hyvä asia, että juuri valmistunut biotalousstrategia mainitaan tämän strategian yhteydessä. Tulisi kuitenkin varmistaa, että strategioiden tavoitteet tukevat kaikin puolin toisiaan.

Sivuilla 59-60 käsitellään luonnon tilan kehityksen seurannan parantamista. Lueteltuihin toimijoihin sivulla 60 tulisi vielä lisätä yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut vastaavat tutkimusorganisaatiot, jotka toimivat avainroolissa erityisesti tutkimustiedon tuottajina ja edistäjinä.

Sivu 63: Tietoisuuden ja luonto-osaamisen tavoitteisiin voisi lisätä kansalaisten osallistaminen kansalaistieteen (citizen science) (3.5.8.) kautta ja siitä saadun tiedon hyödyntäminen.

3.6 Saamelaiset ja luonnon monimuotoisuus

-

3.7 Suomi maailmalla

Sivu 71, tavoite 21.2: Kansainvälistä biodiversiteettirahoitusta lisätään. Suomi vaikuttaa aktiivisesti rahoituksen lisäämiseen kaikista rahoituslähteistä, ml. Suomen kehitysyhteistyövaroista, luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen pysäyttämiseksi:

Tähän voisi lisätä, että Suomi myös osallistuu omalta osaltaan aktiivisesti kansainväliseen yhteisrahoitukseen, esimerkiksi Horisontti Euroopan Biodiversa-kumppanuuden (Biodiversa+, the European Biodiversity Partnership supporting excellent research on biodiversity with an impact for society and policy) kautta.

Sivu 71, tavoite 21.4 Luonto-osaamiseen liittyvä tiedonvaihto, vienti ja tutkimusyhteistyö lisääntyy:

Tässä yhteydessä voisi mainita, että suomalaisten tutkijoiden kansainvälinen verkottuminen, esimerkiksi Horisontti Euroopan yhteydessä paranee.

Muita huomioita luonnoksesta

Yleisiä huomioita koko strategiasta:

Strategian johdannossa todetaan, että edellinen strategia epäonnistui päätavoitteessaan, luontokadon pysäyttämisessä. Olisi ehkä syytä tiivistää tiukemmin johtopäätöksissä se, mikä tässä strategiassa tehdään nyt toisin, ettei päädytä samaan lopputulokseen kuin edellisen strategian kanssa. Tulisi myös pyrkiä takaamaan se, että kansalliset resurssimme riittävät kaikkien strategiassa lueteltujen toimenpiteiden ja tavoitteiden toteuttamiseen.

Hautala Harri
Suomen Akatemia